

STADEN, FAMILJEN OCH MAKTEN

Det brukar sägas att syrianerna är den mest väletablerade invandrargruppen i Sverige, detta i kraft av sina många företagare men också: skådespelare, fotbollsspelare, advokater, riksdagsmän, journalister, akademiker. Metin Ataseven, 40, är definitivt en av dem. Sedan 2010 sitter han på plats 248 i Sveriges Riksdag, för Moderaterna, och före det var han under fyra år en av fjorton moderater i Södertälje kommunfullmäktige. Han sitter fortfarande i fullmäktige. Snabbt har det gått. Före valrörelsen 2006 kände ingen utomstående till att Metin Ataseven närde ett politiskt intresse. Däremot var han i hemstaden ett relativt känt namn som vd för det företag som i april 2003 hade fått köpa Ronna centrum, det vill säga kvarteret Handelsboden med 53 lägenheter och 12 butiker, av Södertälje kommun för 26,5 miljoner kronor. Familjen Ataseven hade undan för undan etablerat sig som en framgångsrik företagarfamilj i Södertälje. Betydligt fler kände hans ansikte och vältränade kropp i dörren till ett par av Södertäljes mest populära krogar och som matchvärd vid Syrianska FC:s hemmamatcher.

När det i januari 2006 offentliggjordes att Metin Ataseven skulle engagera sig partipolitiskt kallades han "röstmagnet" av *Länstidningen* i Södertälje. Alltså tog han inte med sig erfarenheter från politiskt basarbete i ungdomsförbund eller föreningsliv – styrelsearbete, fackliga förhandlingar, flygbladsutdelning, torgmöten – han kom till partiet med sina röster. Han hade värvat etthundrafemtio röster, så han till tidningen.

– Först och främst har jag värvat ur släkten, förklarade han i en annan intervju.

Både i valet 2006 och 2010 blev det en sådan snurr på verksamheten att rykten uppstod och tidningar skrev om att han själv skulle ha betalat andras medlemsavgifter. Bestämt tillbakavisade han anklagelserna:

– För fyra år sedan hjälpte jag en del medlemmar som ville betala kontant. Då gick jag upp till kansliet och betalade pengarna, men det var inte i år, så han till *Expressen* i februari 2010.

Moderaterna i Södertälje avfärdade beskyllningarna, förklarade att av 613 röstberättigade i provvalet 2010 hade 180 medlemmar värvats under 2009, "från olika invandrargrupper".

I en TV 4-film om Södertälje av Göran Rosenberg inför valet 2010 berättade Metin Ataseven att familjen tidigare varit socialdemokrater och därför hade ryktet uppstått: "Många blev skrämda."

- Det gjorde att vi hade starkt stöd bland våra...

Han hittar inte ordet, fullföljer inte meningen.

Kanske han menar landsmän?

Antagligen inte. Syrianerna röstar olika; syrianska riksdagsmän finns hos moderaterna, socialdemokraterna, kristdemokraterna.

Antagligen menar han det han säger i den tidigare intervjun: Släktingar. Slakten.

Han fortsätter:

- Vi värvade cirka hundra nya röster. Jag fick femhundra röster. Det skrämde väl socialdemokraterna.

Rosenberg:

- Rösterna gick alltså från socialdemokraterna till dig?

Ataseven:

- Det gjorde de. Rakt av.

Det där kanske låter lite konstigt i mångas öron, ovana som de flesta är vid att en röst förknippas med en person och inte med ett parti, att en mans vandring från vänster till höger betyder att hela slakten följer honom. Silva Gündüz, Metin Atasevens storasyster, hade sedan 2002 suttit som andre vice ordförande i kommunfullmäktige, för Vänsterpartiet, men har sedan 2006 inte hörts av i partipolitiska sammanhang.

Kenan Yüksel, med mångårig erfarenhet av arbete med flykting- och integrationsfrågor i Södertälje kommun men var den förste syrianen i kommunfullmäktige, för kristdemokraterna i början av nittiotalet, förklarar detta med slaktens starka band bland syrianer och assyrier så här (utan att för den skull tala om Metin Ataseven):

- Hos oss går släkten, klanen, före allt annat. Klanmentaliteten genomsyrar hela kommunen, från botten och hela vägen upp till toppskiktet. Och så har det också blivit inom politiken. Man förhandlar om rösterna. Man förhandlar fram en plats, en position. Om jag går med i partiet kommer jag inte ensam utan med flera hundra röster. Det har påverkat den svenska politiken. Tyvärr har man släppt in klantänkandet i politiken. På så sätt har man satt demokratin ur spel.

- Partiet säger han, blir ett redskap för att ha kvar min makt inom gruppen. Ideologin betyder ingenting. Främsta målet är inte att förändra Sverige. Genom politiken befäster man sin makt. Det är det viktiga.

Besim Aho, socialdemokratisk ledamot i kommunfullmäktige sedan 1998, formulerar en annan sida av saken:

- Familjen har varit en förutsättning för överlevnad.

Familjen Ataseven, som kom till Södertälje och Sverige i mitten av 1970-talet, är en av Södertäljes stora släkter, en annan är Melkemichel, och de två förenas genom både ursprung (staden Midyat i Turkiet) och släktband, även gemensamma intressen. Så till exempel efterträdde Silva Gündüz för några år sedan sin släkting Jonas Melkemichel som ordförande i styrelsen för Syrisk Ortodoxa kyrkan S:t Afrems församling i Södertälje när han ville koncentrera sig på sina affärer. En annan släkting är den dynamiske tränaren Özcan Melkemichel i Syrianska FC som varit med om att föra klubben från division sju till Allsvenskan.

Politiskt är Metin Ataseven inte alldeles lätt att närmare identifiera. Han har definitivt inte stuckit ut hakan, irriterat vare sig Fredrik Reinfeldt eller Syrianska riksförbundet. När han intervjuades i *Länstidningen*, som nykläckt moderat, förklarade han att arbetslösheten var den viktigaste frågan, utan att behöva svara på frågan varför just Moderaterna skulle vara bäst skickat på området; i riksdagen har han tillsammans med andra lagt fram fyra motioner som spretar åt alla håll - om studielån, om integrationspolitiken, om vårdnadsregler efter skilsmässa, om miljöarbetet i riksdagen - och på egen hand tre motioner: om skrotandet av fritidsbåtar, om högre straff för brott mot vapenlagen, om behovet av en översyn av reglerna för försäljning av bolag (för att förhindra skattebrott). Just de båda sistnämnda motionerna ger i alla fall en fingervisning om Metin Atasevens främsta politiska intressen; i *Länstidningen* har han skrivit flera insändare om brottslighet,

ungdom och förebyggande arbete och i en intervju vid riksdagsinträdet förklarade han att han framför allt vill arbeta mot kriminalitet, "särskilt då att hindra unga från att hamna i kriminalitet". I intervjuer har han berättat om hur han som dörrvakt sett detta hända många unga. Därför valde han att börja plugga kriminologi 2008, fortsätta med juridikstudier för att, kanske, bli advokat eller åklagare. I oktober 2011 avslutade han sina studier med en juristexamen.

Så långt alltså en framgångsrik karriär för en företagare och en, om än okonventionell, färd till den politiska toppen. Men den senaste tiden har händelser av en helt annan karaktär fört Metin Ataseven och hans familj in i offentligheten. Denna vecka avslutades rättegången mot 17 medlemmar i det så kallade Södertäljenätverket som hela vintern och våren har pågått i säkerhetssalen vid Stockholms tingsrätt: tre mord, människorov, utpressning, grov misshandel med mera. Att Atasevens namn dykt upp i medierna beror på familjebolaget Ginatas som alltså äger Ronna Centrum, därmed lokalen som hyste spelklubben Café Oasen där de tre morderna ägde rum. Metin Ataseven var tidigare vd för bolaget, men avsåg sig uppdraget i och med riksdagsinträdet, efter dubbelmordet på bröderna Eddie och Yaacoub Moussa. Det första mordet hade inträffat dagen före julafton 2009. I styrelsen för familjebolaget sitter numera två äldre bröder och en brorsson medan brorssonen Peter tagit över rollen som vd. Spelklubben har försvunnit och ersatts av en vårdcentral. Familjen Ataseven har hela tiden hävdats att de inte visste att deras lokaler användes som spelklubbar. Pressad av medierna förklarade han efter morderna att det inte hade varit lätt att bli av med föreningen som drev Oasen:

- Lagen ger en stark besittningsrätt.

Visst gör den det, men - upplyser Fastighetsägarna, en branschorganisation - fastighetsägaren äger trots allt fastigheten och kan alltid lösa ett kontrakt, ensidigt, om han behöver lokalen för annat eller om där finns "annan befogad anledning"; går saken till domstol och fastighetsägaren förlorar brukar han tvingas betala en årshyra, i det här fallet 198 000 kronor - vilket vad var Oasen betalade - inte mer. Lars Alvarsson, chef vid Ronna poliskontor, har en mer prosaisk förklaring till varför Oasen fick vara kvar.

- Jag tror inte de vågade driva ut bröderna Moussa.

Intressena – menar han – de i så fall skulle utmana var starka, oberäknliga:

Änkan till den mördade Yaacoub Moussa har i polisförhör sagt att hennes man, som drev spelklubben, drog in mellan 30 000 och 40 000 kronor i månaden, rakt ner i fickan.

Dany Moussa, en tredje bror, påstods vara ledaren för X-team, Bandidos supporterklubb, i Södertälje, dömd flera gånger för grova våldsbrott.

När Ginatas AB fick köpa Ronna centrum i april 2004 ställdes vissa "villkor" enligt beslutet som fattades i kommunala fastighetsbolaget Telge Bostäders styrelse, men vad det var kan Telge Bostäders nuvarande vd Eva Nygren inte svara på: Ingenting annat än beslutet finns i arkivet. Ingen finns kvar som minns. Till *Länstidningen* sa socialdemokraten Erik Andersson, ordförande i Telge Bostäders styrelse:

- Det är omöjligt för oss att kunna försäkra oss om hur allt blir med nya ägare. Men vi har varit så noggranna som möjligt i vår urvalsprocess.

Erik Andersson minns i dag ingenting om villkor som ställdes.

- Det var vår vd som hade hittat dom där.

I Telge Bostäders beslut om försäljning av Ronna Centrum hänvisades till familjen Atasevens långa erfarenhet av företagande i Södertälje inom fastighets- och restaurangbranschen: de hade tidigare köpt gamla stationshuset i staden och utvecklat den till ett hus med både kontor och restaurang, "också utvecklat restaurant Eagle och Avenyn på Marenplan".

Det är möjligt att styrelsen inte läst tidningen.

En lördagskväll fem månader tidigare hade tillsynsmyndigheten slagit till mot flera restauranger i Södertälje, avslöjat smuts och snusk – "Aldrig tidigare stött på så många och så allvarliga brister" stod det i *Länstidningen* – och värst tycks Restaurang Avenyn ha varit ty den stängdes med omedelbar verkan: köksgolvet murket, nedfallande kakel, fuktskador, läckande öltankar och så vidare. Vad som inte stod i tidningen men som kommunens egna tjänstemän naturligtvis visste var att skattemyndigheten kopplats in eftersom inspektörerna lagt rabarber på bokföring, kassaregister, remsor, kvitton – även ur papperskorgar – och det var något som inte stämde. En brottsutredning var på gång mot Metin Atasevens äldre bror Tony, vd för och majoritetsägare av bolaget som ägde Avenyn. Krogen öppnade igen, under ny

ledning, med Tony Ataseven borta ur bolagsstyrelsen, men krogen förlorade alkoholtillståndet i mars 2004 – efter en utredning av alkoholinspektör Mats Hansson – trots väldiga protester från familj och delägare: skrivelser, uppvakning, till och med namninsamling. I maj 2005 dömdes Tony Ataseven till två års fängelse och fem års näringsförbud för bokföringsbrott, grovt skattebrott och försvårande av skattekontroll: minst 4 miljoner kronor hade smusslats undan, plus moms.

Alkoholinspektör Mats Hansson skulle för övrigt sluta sitt arbete efter det att någon i januari 2005 placerat en bomb på hans bil. Polisutredningen lades ner men har nyss återupptagits, fogats till polisens särskilda Södertäljeinsats.

Oklart alltså varför just Ginatas fick köpa Ronna Centrum, men självfallet hoppades alla inblandade att familjen Ataseven, så väl förankrad i stadsdelen, staden och den syrianska folkgruppen – man fanns både på krogen och i kyrkan, i fotbollslaget och kommunfullmäktige – skulle se till att det nedslitna bostadsområdet utvecklades, att integrationen underlättades. Enligt samstämmiga uppgifter från Ronna blev det tvärtom. Där förr post och bank och butiker funnits flyttade föreningar in och dessa föreningar organiserade i alla fall inga studiecirkelar, kastade knappast varpa. Ingen av dem, sex till antalet, uppbar föreningsbidrag.

– Det såg vi i alla fall till, säger Besim Aho, före detta ordförande i kultur- och fritidsnämnden. Det där var inga föreningar. Alla visste att de inte var föreningar.

– Alla var spelklubbar, säger Lars Alvarsson, polischefen i Ronna, och han ger en korthuggen beskrivning av interiören: Runda bord med grön filt och de spelade inte om tändstickor.

Klubbarna lär ha dragit till sig spelare från hela Mälardalen. Hyresgästerna klagade på störd nattsömn då besökarna – alla män – bröt upp framåt morgontimmarna, glada i hatten, natt efter natt. Polisen sa sig ingenting kunna göra då sedelbuntarna fanns någon annanstans än på borden och ingen berättade och alla hade ordentliga kontrakt med fastighetsägaren.

En natt i maj 2009 började det brinna på Café Oasen. Orsaken var visst slarvigt dragna elledningar, men då polisen passade på att gå husesyn upptäcktes ett låst rum och i rummet – när man efter vissa om och men fått nyckeln till dörren – kartonger med sprit, alkoholisk och öl från golv till tak. Spriten – 6 000 liter – var

importerad, ukrainsk. Intressant, tyckte polisen och gjorde en minnesanteckning, var att den enda svenska importören av detta ukrainska eldvatten heter Ziete AB och i den bolagsstyrelsen hade Tony Ataseven suttit ett halvår tio år tidigare. Företagets ägare var för övrigt samme man, i det civila vaktchef vid Södertälje sjukhus, som ägt en minoritetsandel i bolaget som ägt restaurang Avenyn.

Eftersom ingen gjorde anspråk på spriten lades polisutredningen ner.

Besim Aho är med facit i hand kritisk till att Metin Ataseven med familj fick köpa Ronna Centrum.

- Jag har ingenting emot att kommunen säljer delar av sina tillgångar, inte om de nya privata ägarna har långsiktiga planer för att rusta upp. Vi har fantastiskt fina exempel på det. Men man ska akta sig för att sälja till oseriösa företag som handlar kortsiktigt. Den utveckling vi har sett i Ronna Centrum visar att vi inte borde ha sålt till dem.

För den som undrar:

För att kunna köpa Ronna Centrum lånade Ginatas 23 miljoner kronor, av ett kreditinstitut; resten kunde de själva hosta upp.

Nu ska också sägas:

Ronna Centrum är inte det enda familjen Ataseven äger, kan vara en förarglig plump i protokollet. Atasevens är ju, som polischefen Lars Alvarsson uttrycker det, "en känd och respekterad affärsfamilj i Södertälje". Bröderna, sex till antalet, "trevliga killar", har aldrig misstänkts för den sortens brott som sedan december avhandlats i säkerhetssalen vid Stockholms tingsrätt - möjligtvis med undantag för en bror som figurerar i den digra utredningen, några avlyssnade telefonsamtal, men han förklarar i polisförhör dessa kryptiska ordväxlingar med en av de åtalade om penningssummor hit och dit att det handlar om spelskulder: "Vi har då spelmissbruket som gemensamt intresse kan man säga." Metin Ataseven, hans far, bröder och syster och svåger och syskonbarn har långsamt och med framgång byggt upp ett litet familjeimperium, på flera platser i landet, i flera branscher:

Fastigheter äger familjen Ataseven först och främst genom Ginatas AB i Södertälje, Järna, Hultsfred, Mariestad och Töreboda. Åtta fastigheter allt som allt, värderade till 53,7 miljoner kronor. Två andra bolag, GDT Station i Södertälje AB och Ataseven Fastighets AB, äger också fastigheter, i Södertälje och Fagersta.

Byggverksamhet har de engagerat sig i både direkt – Ginatas i Karlstad AB, där Metin Ataseven sitter i styrelsen, och Alex Fönsterservice i Södertälje – och genom majoritetsägande i dotterbolag som CG Grundel Fönstersystem AB och DB Bygg i Oxelösund.

Hotell finns i fastigheten på Bergslagsvägen 30 i Fagersta, men har stängt efter en (anlagd) brand i november 2009.

Restauranger drivs genom flera bolag, framför allt av syster Silva Gündüz och hennes man Gabro, bland annat i samma lokaler på Slussgatan 5 i Södertälje där Avenyn förr fanns.

Frisersalonger äger de i Stockholm och på Lidingö.

Social och vårdande verksamhet bedrivs sedan några år av olika bolag, i olika formationer: Trea Assistans i Stockholm AB, med verksamhet både i Stockholm och i Södertälje (Ronna Centrum), arbetar med personlig assistans. Läkarkliniken i Stockholm AB med lokal i Södertälje ska, enligt sin egen beskrivning, ”bedriva produktion av högkvalitativa sjukvårdstjänster inom området allmän [sic.] medicin med hög tillgänglighet och kontinuitet i patientens närmiljö samt därmed förenlig verksamhet”. JOME Omvårdnads AB i Södertälje har ”sociala insatser” på programmet.

Familjen har också inflytande i det kommunala bostadsbolaget Telge Bostäder genom Metin Atasevens äldre bror Gabriel som sitter som suppleant i styrelsen för Moderaternas räkning.

Det hade naturligtvis varit intressant att få höra Metin Ataseven själv berätta om denna båda hans egen och familjens segertåg, med alla dess komplikationer, men efter både telefonsamtal och mailkontakt har han till sist avböjt att svara på frågor. Kopplingen till de kriminella nätverkens framfart ville han redan från början alls inte kommentera – ”Jag har redan kommenterat det så många gånger” – och efter att, på begäran, ha fått andra frågor i ett mail svarade han med följande SMS:

Hej! Jag har gått igenom dina frågor. Flertalet av dem berör händelser som dels ligger relativt långt bak i tiden, dels redan behandlats i olika sammanhang. Mot bakgrund därav anser jag inte att dessa är av relevans

i förhållande till det politiska arbete som jag idag bedriver i riksdagen och i kommunfullmäktige. Jag avböjer därför intervju.
Vänligen Metin

ANDERS SUNDELIN

Fokus 21/2012

Fotnot. I november 2013 slog polisen till mot omvårdnadsbolaget JOME som nämns i reportaget. Tio personer häktades, däribland vd:n Silva Gündüz. Misstankarna handlar om grovt bedrägeri.